

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра бізнесу та управління персоналом

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Лідерство та team-building
вибіркова

Освітньо-наукова програма:	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Спеціальність:	076 Підприємництво та торгівля
Галузь знань:	07 Управління та адміністрування
Рівень вищої освіти:	третій (освітньо-науковий)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська
Розробник:	Кифяк В.І., доцент кафедри бізнесу та управління персоналом, к.е.н., доцент

Профайл викладача: <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-ekonomiky-pidpryyemstva-ta-up/kolektyv-kafedry/kyfyak-viktoriya-ivanivna>

Контактний тел.: +38 0372 509-464
v.kyfyak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle:

Консультації: он-лайн консультації - згідно з графіком
очні консультації – за попередньою домовленістю

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «Лідерство та team-building» є вибірковою компонентом, який дає майбутнім фахівцям набути знань про теорію та практику з питань формування системи професійної компетентності (знань, прикладних вмінь та навичок) щодо використання принципів, типів, інструментів лідерства, утворення команд і управління ними, формування та відтворення індивідуальних і колективних форм поведінки співробітників організації засвоєння основ управління. Вивчення дисципліни дозволить майбутнім фахівцям набути вміння керувати, приймати рішення, взаємодіяти з людьми, передбачити ситуацію, розвивати власні лідерські якості, створювати міцну команду, розвивати її потенціал, мотивувати її для досягнення цілей.

2. Метою навчальної дисципліни є сприяння виявленню та розвитку лідерських якостей здобувачів вищої освіти, формування загальних компетентностей щодо використання інструментів лідерства у професійній діяльності, здатності працювати у міждисциплінарній команді, а також оволодіння практичними інструментами організації ефективної команди та розподілу ролей, управління командою як системою.

3. Пререквізити.

«Навчальна дисципліна «Лідерство та team-building» є вибірковою дисципліною циклу дисциплін професійної підготовки загальним обсягом 90 годин (3 кредити) та може обиратись здобувачами 1-го року навчання ОНП.

Для ефективного засвоєння знань та розвитку навичок з курсу «Лідерство та team-building» здобувачам необхідно вивчити дисципліни обов'язкового циклу, особливо «Проектний менеджмент», «Актуальні проблеми розвитку підприємництва» та ін.

Постреквізити. Отримані знання та навички з дисципліни «Лідерство та team-building» можуть бути використані у процесі проходження педагогічної практики та написання дисертаційної роботи, що сприяє набуттю передбачених ОНП компетентностей та науковим досягненням.

4. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню елементів інтегральної, загальних та фахових компетентностей.

Інтегральна компетентність: Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та/або професійних практик, застосовувати новітні методології наукової, педагогічної, професійної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетенції:

ЗК03. Здатність працювати автономно.

ЗК 04 Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетенції:

СКО9*. Здатність розвивати інноваційні соціальні навички, ефективно поєднувати наукові здобутки та педагогічну майстерність, використовувати сучасні технології і методи навчання у викладанні економічних дисциплін.

СКО10*. Здатність до професійної комунікації, ведення дискусії, переконливого та аргументованого відстоювання власної думки з повагою до індивідуального та культурного різноманіття й системи цінностей в умовах міжособистісної та міжкультурної взаємодії.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

РН06. Приймати ефективні, етичні та соціально відповідальні рішення, забезпечувати лідерство, автономність та міжособистісну взаємодію у їх реалізації в професійній діяльності.

РН10. Ініціювати, розробляти, реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявні та/або отримати нові цілісні знання, розв'язувати проблеми підприємництва, торгівлі та біржової діяльності з урахуванням етичних, соціальних, економічних, екологічних і правових аспектів.

РН14*. Формувати індивідуальну траєкторію особистісного й фахового розвитку, самонавчання та професійної поведінки.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	10	20			60		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Лідерство та лідери в сучасному суспільстві поняття, основні категорії	15	1	2			7
Тема 2. Лідер як соціальний архітектор. Формування корпоративної культури і цінностей	15	1	3			9
Тема 3. Лідерство та прийняття рішень в команді	15	2	3			7
Тема 4. Тімбілдинг та командна робота	15	1	2			7
Разом за ЗМ1	60	5	10			30
Тема 5. Розвиток командного потенціалу. Мотивація та ефективне управління командою	20	2	3			10
Тема 6. Управління конфліктами в процесі командування	20	2	4			10
Тема 7. Моніторинг ефективності стилю лідерства та корпоративної культури в команді	20	1	3			10
Разом за ЗМ 2	60	5	10			30
Усього годин	90	10	20			60

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з цієї дисципліни спрямована на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій, підготовку та презентацію індивідуальних навчально-дослідних завдань до відповідних тем дисципліни, підготовку тез доповідей на науково-практичні конференції та інших матеріалів наукового характеру.

Тема Завдання	Години
<p>Тема 1. Лідерство та лідери в сучасному суспільстві: поняття, основні категорії</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність лідерства та окресліть його ключові аспекти. 2. Проаналізуйте вплив лідерства на розвиток суспільства та бізнесу. 3. Вивчіть типи лідерів (харизматичні, трансформаційні, демократичні тощо) та їх характеристики. 4. Порівняйте поняття "лідер" та "менеджер" та з'ясуйте їхні відмінності та схожості. 	7
<p>Тема 2. Лідер як соціальний архітектор. Формування корпоративної культури і цінностей</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте роль лідера в створенні та утриманні корпоративної культури. 2. Визначте основні принципи формування корпоративних цінностей та їх вплив на успіх організації. 3. Розгляньте приклади компаній з сильною корпоративною культурою та з'ясуйте, як вона сприяє досягненню мети. 4. Проаналізуйте можливі наслідки недостатньої уваги лідерства до формування корпоративної культури. 	9
<p>Тема 3. Лідерство та прийняття рішень в команді</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчіть основні теорії та моделі прийняття рішень в команді. 2. Розгляньте ролі лідера в процесі прийняття рішень та його вплив на ефективність команди. 3. Дослідіть підходи до вирішення конфліктних ситуацій в командному середовищі. 4. Проведіть аналіз різних стилів лідерства та їх вплив на якість прийнятих рішень. 	7
<p>Тема 4. Тімбілдинг та проектна робота</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. З'ясуйте сутність тимбілдингу та його значення для підвищення ефективності командної роботи. 2. Проаналізуйте основні методики тимбілдингу та дізнайтеся, як вони сприяють утворенню єдиної команди. 3. Визначте ключові етапи розвитку команди та покажіть, як лідер може сприяти їх прогресу. 4. Зробіть огляд прикладів успішного тимбілдингу та визначте фактори, що призвели до позитивних результатів. 	7
Разом за ЗМ 1	30
<p>Тема 5. Розвиток командного потенціалу. Мотивація та ефективне управління командою</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Огляньте основні теорії мотивації та їх вплив на командну діяльність. 2. Дослідіть ролі лідера в стимулюванні команди та мотивації її учасників. 3. Проведіть аналіз ефективних методів управління командою з 	30

<p>урахуванням різних мотиваційних факторів.</p> <p>4. Підготуйте приклади успішної мотивації команди та проаналізуйте, як це позитивно впливає на досягнення цілей.</p>	
<p>Тема 6. Управління конфліктами в процесі командування</p> <p>1. Розгляньте основні причини виникнення конфліктів в команді та їх наслідки.</p> <p>2. Проаналізуйте різні типи конфліктів та підходи до їх вирішення.</p> <p>3. Дослідіть роль лідера в управлінні конфліктами та визначте ефективні методи попередження та врегулювання суперечок.</p> <p>4. Підготуйте приклади успішного вирішення конфліктних ситуацій та висвітліть, як лідерство впливає на їх результативність.</p>	30
<p>Тема 7. Моніторинг ефективності стилю лідерства та корпоративної культури в команді</p> <p>1. Визначте ключові показники ефективності стилю лідерства та корпоративної культури в команді.</p> <p>2. Розкрийте методи моніторингу та оцінки рівня задоволеності команди її лідером та корпоративною культурою.</p> <p>3. Дослідіть взаємозв'язок між стилем лідерства та ефективністю команди.</p> <p>4. Розробіть рекомендації щодо покращення ефективності лідерства та корпоративної культури на основі результатів моніторингу.</p>	30
Разом за ЗМ 2	60

Ці завдання допоможуть здобувачам глибше розібратися в сучасних аспектах лідерства та формування команди та розвинути навички аналізу та критичного мислення.

За погодженням з викладачем, здобувач може вибрати тему дослідження самостійно.

5.4. Тематика індивідуальних завдань

1. Роль емоційного інтелекту в лідерстві.
2. Вплив стилів керівництва на ефективність команди.
3. Розвиток особистих лідерських якостей через самоаналіз.
4. Важливість комунікаційних навичок для лідера.
5. Створення місії та візії як засіб мобілізації команди.
6. Вплив мотивації на продуктивність команди.
7. Роль побудови довіри в процесі керівництва.
8. Розвиток конфліктологічних навичок для роботи з командою.
9. Засоби підвищення ефективності командних засідань.
10. Лідерство в ситуаціях зміни та невизначеності.
11. Використання позитивного підсилення для мотивації команди.
12. Вплив корпоративної культури на динаміку групи.
13. Лідерство та роль управління конфліктами в команді.
14. Важливість вміння слухати для лідера.
15. Використання зворотної зв'язку для поліпшення керівництва.
16. Лідер як приклад: роль моделювання поведінки.
17. Роль ефективного делегування завдань у лідерській практиці.
18. Вплив різноманітності на творчість та інновації в команді.
19. Лідер як наставник: розвиток підлеглих у команді.
20. Вплив стресу на лідерську продуктивність та стратегії здолаття стресу.
21. Гендерна динаміка в лідерському середовищі: виклики та можливості.
22. Лідерство в міжкультурних командних структурах.
23. Психологія впливу та переконання в лідерській ролі.
24. Вплив етичних рішень на довіру та авторитет лідера.
25. Інноваційне мислення та його роль у лідерському успіху.

26. Вплив соціальних мереж на створення та управління командою.
27. Лідерське керівництво у вирішенні складних глобальних проблем.
28. Адаптація лідерського підходу до різних поколінь співробітників.
29. Психологія страху та як вона впливає на лідера та команду.
30. Роль інтуїції та раціональності в процесі прийняття рішень лідером.
31. Лідерське керівництво в умовах віддаленої роботи та розподіленої команди.
32. Вплив психологічної безпеки на творчість та інновації у команді.
33. Лідерська роль у формуванні корпоративної ідентичності.
34. Зв'язок між ефективним управлінням часом та лідерськими результатами.
35. Вплив менторства на розвиток лідерських навичок.
36. Лідерське керівництво як засіб побудови стійкого бізнесу.
37. Роль позитивної психології у підвищенні робочого настрою та продуктивності.
38. Лідерство в екологічно відповідальних організаціях.
39. Вплив структури команди на роль та стиль лідера.
40. Лідерське керівництво як засіб збалансованого розвитку співробітників.

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Викладання дисципліни передбачає поєднання основних традиційних та інтерактивних методів аудиторного навчання з елементами електронного навчання та консультування, що передбачає використання сучасних інформаційних технологій, платформ та забезпечує засвоєння програмних результатів навчання

Методи навчання

- МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо)
- МН2 – практичні методи (практичні або ситуаційні завдання)
- МО3 – бізнес-кейси (індивідуальні або командні)
- МН4 – наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали, тощо)
- МН5 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами
- МН6 – комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебінари тощо)
- МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни
- МН8 – підготовка тез/доповіді на конференцію.
- МН9 – тренінги, коучі, майстер-класи від запрошених стейкхолдерів.
- МН10 – реферативні та пошукові дослідження

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни

Види та форми контролю

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань здобувача. Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, самостійної роботи та має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку здобувач може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю, 10 балів за захист ІНДЗ і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 20; 2 модуль – 20 балів, ІНДЗ – 10.

Якщо здобувач набрав менше 35 балів, він не допускається до складання заліку.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається залік, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 50 балів) та модуля–контролю (заліку) – до 50 балів.

Методи оцінювання

МО1 – контрольні роботи (тематичні, модульні).

МО2 – тести, опитування, самостійні роботи за індивідуальними завданнями.

МО3 – захист бізнес-кейсів, результатів досліджень

МО4 – аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті

МО5 – презентації результатів виконання завдань

МО6 – командні результати ділових ігор, проектних завдань.

МО7 – презентація власного підготовленого кейсу, який складений на основі реальних сценаріїв і стратегій розвитку компаній, інноваційних регіонів.

МО11 – інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують здобувачи

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							ІНДЗ	Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	10	40	100
6	6	6	7	8	9	8			
Заочна форма навчання									
35				25					

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

. Рекомендована література

8.1. Основна

1. **Кифяк Вікторія.** Інструменти командоутворення. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т імені Юрія Федьковича, 2022. 165 с.
2. **Кифяк В.І.** Командоутворення (тимбілдинг) як інструмент досягнення успіху в бізнесі. Організація власного бізнесу: навч. посіб.: за ред. к.е.н., доц. Є.В. Ткача. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю.Федьковича. 2023. 264 с.
3. Адізес І. Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. К.: Наш формат, 2019, 304 с.
4. Кові С. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Х.: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2012, 384 с.
5. Крейг Н. Лідерство починається з призначення. К.: Фабула, 2019, 240 с.
6. Комарова К.В., Коляда С.П. Лідерство: навчальний посібник для здобувачів вищих навчальних закладів. Дніпро: 2017. – 452 с
7. Максвелл Дж. 21 беззаперечний закон лідерства. Х.: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 320 с.
8. Морозов В. В., Чередніченко А. М., Шпильова Т. І. Формування, управління та розвиток команди проекту (поведінкові компетенції) : навч. посіб. К.: Таксон, 2009. 464 с.
9. Про лідерство: Harvard Business Review. 10 найкращих статей. К.: КМбукс, 2016. 208 с.

8.2. Допоміжна

1. **Вікторія Кифяк.** Інструменти командоутворення. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т імені Юрія Федьковича, 2022. 245 с.
2. Адізес Іцхак Командне лідерство. Як порозумітися з будь-яким менеджером. Пер. з англ. Світлана Сарвіна. К.: Наш формат. 2019. 312 с.
3. Виноградова О.В., Євтушенко Н.О. Групова динаміка і комунікації. Навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2018. 223 с. <http://www.dut.edu.ua/ua/lib/1/category/1097>.
4. **Вікторія КИФЯК.** Бізнес-інжиніринг: інструкція для підприємців-початківців: методичні вказівки. Чернівці, Чернівецький нац. ун-т, 2021. 20 с.
5. Горбунова В. В. Психологія командотворення: Ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 380 с.
6. Гоулман Д. Емоційний інтелект у бізнесі / пер. з англ. Ю.Шекет. Х.:Віват, 2021. 528 с. 44
7. Діагностика бізнес-проектів та бізнес-інжиніринг : навч. посібник / С.В. Ксьондз, **В.І. Кифяк**, В.В. Кіндзерський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 400 с.
8. Жигайло Н., Кохан М., Данилевич Н. Психологія бізнесу. Навч. посібн. Львів: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 308 с
9. **Кифяк В. І.,** Запухляк В. М. Інструменти HR-інжинірингу в управлінні організаціями. *Ефективна економіка.* 2021. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9434>. DOI: 10.32702/2307-2105-2021.10.86.
10. **Кифяк В. І.,** Тодоріко І. М. Імплементация зарубіжного досвіду мотивації праці у діяльність українських підприємств. *Проблеми економіки.* 2021. № 1 (47). С. 72-77. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-1-72-77>.

11. **Кифяк В.І.**, Геренда О. А. Партисипативне управління як інструмент забезпечення стратегічного розвитку підприємств. *Бізнес-навігатор*. 2021. Випуск 3 (64). С. 33-38. DOI: <https://doi.org/10.32847/business-navigator.64-5>.
12. **Кифяк В.І.**, Грішка В.В. Гнучкі організаційні структури управління командного типу як засіб розвитку бізнесу. *Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації матеріали III Міжнародної наукової конференції, м. Хмельницький, 13 травня, 2022 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. – Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. 602 с. С. 110-112. URL: <https://ojs.ukrlgos.in.ua/index.php/mcnd/issue/view/13.05.2022/743>*
13. **Кифяк В.І.**, Кіндзерський В.В. Управління персоналом як основний бізнес-процес підприємств. *Науковий вісник Чернівецького національного університету*. Серія Економіка. 2020. № 827. С. 40-41. <http://econom.chnu.edu.ua/journal/index.php/ecovis/article/download/124/88/>
14. **Кифяк В.І.**, Кіндзерський В.В. Управління персоналом як основний бізнес-процес підприємств. *Науковий вісник Чернівецького національного університету*. Серія Економіка. 2020. № 827. С. 40-41. <http://econom.chnu.edu.ua/journal/index.php/ecovis/article/download/124/88/>
15. **Кифяк В.І.**, Луспе О.О. Емоційний інтелект як інструмент управління бізнес-командами в умовах флуктуацій. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. №1 (15). С. 47-61. <http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/3509/3529>
16. Ланкастер Дж. Лідерство в стилі Lean. Шлях до постійного вдосконалення вашого бізнесу. К.: К.Fund, 2017. 240 с.
17. Моріц М., Фергюсон А. Менеджмент у стилі Манчестер Юнайтед. Як стати чемпіоном. К.: Наш формат, 2018. 312 с.
18. Прищак М.Д., Лесько О.Й. Етика та психологія ділових відносин : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2016. 151 с.
19. Психологія тимблдингу: навчальний посібник / Романовський О.Г., Шаполова В.В., Квасник О.В., Гура Т.В. ; за заг. ред. Романовського О.Г., Калашникової С.В. Харків : «Друкарня Мадрид», 2017. 92 с.
20. Сергеева Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. Івано-Франківськ.«Лілея НВ». 2015. 296 с.
21. Соціологія праці : навчально-методичний посібник / уклад. : **Кифяк В.І.**, Водянка Л.Д., Прокопець Л.В. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 136 с.
22. Теорія і практика формування лідера: навчальний посібник / О.Г. Романовський, Т.В. Гура, А.С. Книш, В.В. Бондаренко. Харків, 2017 р. 100 ст.
23. Шпортко Г., Карабаш А. Дослідження формування ефективної управлінської команди. *Економіка та суспільство*. 2021. (25). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-19>.
24. Юрчишин, В.М., Ходак Л.М., Гобир Л.М. Групова динаміка та комунікації: конспект лекцій. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2015. 146 с.
25. Ярмолук Д.І., Хлуп'янець Д.І., Яблонська І.В. Тімблдинг як один із ефективних методів управління персоналом. *Приазовський економічний вісник*. Випуск 3(20) 2020. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/3_20_ukr/29.pdf.
26. Gibb Dyer, Jeffrey Dyer. Beyond Team Building: How to Build High Performing Teams and the Culture to Support Them / Gibb Dyer, Jeffrey Dyer. 1st Edition. 2019. С. 256.
27. Scannell M., Abrams M., Mulvihill M. Big Book of Virtual Team-building Games: Quick, Effective Activities to Build Communication, Trust and Collaboration from Anywhere! McGraw-Hill, 2011. 257 p.

9. Інформаційні ресурси

1. ARCher - інституційний репозитарій відкритого доступу представників Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://archer.chnu.edu.ua>.
2. Автоматизоване управління бізнес-процесами підприємства. URL : <http://inteltech.kiev.ua/uk/blogs/avtomatyzovane-upravlinnya-biznesprocesamy-pidpryyemstva>
3. Бізнес-процеси та документообіг. URL : <http://www.intalev.ua/ua/services/bp/>
4. Комплексне управління бізнес-процесами. URL : <http://www.kubp.com.ua>
5. ARIS community website. URL : <http://www.ariscommunity.com>.
6. Business Process Model and Notation. URL : <http://www.bpmn.org>.
7. ELMA BPM //. URL : http://www.elma-bpm.ru/product/bpm/modeli_bisnes.html
8. IDEF, Integration DEFinition methods. – URL : <http://www.idef.com>.
9. ISO 9001:2000. Quality management systems – Requirements. URL : http://www.iso.org/iso/catalogue_detail?csnumber=21823.
10. TCEP 116: The Business of Engineering: A New Mindset for the Engineer of the Future URL : <https://engineeringmanagementinstitute.org/tcep-116-the-business-of-engineering/>.
11. [What Is A Business Engineer? The Rise Of Business Engineering - FourWeekMBA](https://fourweekmba.com/business-engineer/). URL : <https://fourweekmba.com/business-engineer/>